

gemeente BERGEN

MEMO van college aan de raad

datum : 8 maart 2012 (binnen gekomen bij de griffie op 3 april 2012)
aan : Gemeenteraad
van : College
onderwerp : Aanpassen 'Nota bijzondere bijstand' ivm aanscherping WWB en
verduidelijking en vereenvoudiging van de uitvoering van enkele
(categoriale) minimaregelingen

Portefeuillehouder: Janina Luttk Swart

Inlichtingen bij: Kim de Ruijter (of André de Winter)

Aanleiding

- Op initiatief van het college als onderdeel van de actieve informatieplicht

Kernboodschap

- Waar wil het college informatie over verschaffen?

College wil informatie verschaffen over: Aanpassen 'Nota bijzondere bijstand' i.v.m. aanscherping WWB en verduidelijking en vereenvoudiging van de uitvoering van de (categoriale) minimaregelingen

Het beleid voor bijzondere bijstand is vastgelegd in de nota bijzondere bijstand 'Armoede, niet armoedig bestrijden', van april 2006. In deze nota is uitgewerkt voor welke kosten categoriale of individuele bijzondere bijstand verstrekt kan worden. Enkele recente ontwikkelingen zijn aanleiding om het beleid voor bijzondere bijstand rondom de categoriale bijzondere bijstand en de regeling indirecte schoolkosten aan te passen aan de aangescherpte eisen in de WWB en uitvoeringstechnisch te vereenvoudigen.

Aanleiding

Bijzondere bijstand is de basis van het minimabeleid. Er zijn twee soorten bijzondere bijstand:

1. Categoriale bijzondere bijstand:

Voor enkele groepen biedt de WWB gemeenten de mogelijkheid om vaste bedragen te verstrekken zonder te controleren of de kosten waarvoor die bijstand wordt verstrekt noodzakelijk en daadwerkelijk gemaakt zijn. Er is wel sprake van een individuele aanvraag, maar de noodzaak van een bepaalde verstrekking wordt als vanzelfsprekend beschouwd. Het feit dat iemand tot de doelgroep van de regeling behoort, maakt dat ervan uit wordt gegaan dat deze persoon deze kosten maakt. Bij categoriale bijstand gaat het om noodzakelijke kosten van het individu/het gezin in een bijzondere situatie. Het gaat om kosten van het bestaan waarin de algemene bijstand, dan wel het inkomen op bijstandsniveau niet voorziet. Bij wet is benoemd aan welke doelgroep of voor welke kosten categoriale bijzondere bijstand verstrekt mag worden. De wetgever heeft bij het formaliseren van de categoriale bijzondere

bijstand geregeld dat er voor gemeenten zo min mogelijk voorwaarden / regels aan uitvoering van deze regelingen verbonden is. Bij wet is vastgelegd dat categoriale bijzondere bijstand aan mensen die tot de doelgroep behoren mag worden toegekend als het een inkomen niet hoger is dan 110% van de van voor hen geldende bijstandsnorm.

2. Individuele bijzondere bijstand:

Bij individuele bijzondere bijstand gaat het om een individuele verstrekking, waarop een individuele aanvraag en een individuele toets rust (de noodzakelijkheidstoets). Daarbij wordt gecontroleerd of de kosten daadwerkelijk gemaakt zijn. Individuele bijzondere bijstand mag worden verstrekt aan mensen met een inkomen tot 120% van de voor hen geldende bijstandsnorm.

De gemeente Bergen heeft aan beide soorten bijzondere bijstand invulling gegeven in de nota bijzondere bijstand 'Armoede, niet armoedig bestrijden' (van april 2006).

In de beleidsnota is vastgesteld op welke wijze de gemeente Bergen invulling geeft aan de mogelijkheden tot het verstrekken van categoriale bijzondere bijstand:

- Categoriale bijstand voor 65 plussers;
- Categoriale bijstand voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen;
- Deelname maatschappelijk verkeer;
- Collectieve ziektekostenverzekering minima^{1*}.

Naast de categoriale bijzondere bijstand heeft het college ook beleid vastgesteld rond een tweetal andere minima regelingen, te weten:

- Langdurigheidstoeslag²;
- Indirecte schoolkosten.

Op 20 december 2011 is de wet aanscherping WWB aangenomen door de Eerste kamer. Deze wetgeving is per 1 januari 2012 in werking getreden. Als gevolg van de aanscherping van de WWB moeten de beleidsregels aangepast worden. De wijzigingen zijn gelegen in de invoering van de huishoudtoets en de door het Rijk gemaximeerde inkomensgrens van 110% voor categoriale bijzondere bijstand.

Daarnaast is in de uitvoering gebleken dat in de beleidsnota van april 2006:

- in de regeling deelname maatschappelijk verkeer de voorwaarde opgenomen is dat cliënten nota's moeten inleveren ter verantwoording van de gemaakte kosten. De wetgever heeft niet beoogd dat cliënten bij aanvragen categoriale bijzondere bijstand nota's moeten inleveren. De voorwaarde werkt belemmerend/vertragend in de uitvoering;
- doelgroepomschrijvingen opgenomen zijn die verduidelijkt moeten worden.

Met dit voorstel wordt de niet-verplichte voorwaarden geschrapt en de doelgroepomschrijving verduidelijkt.

Binnen het team Werk, Inkomen en Zorg (WIZ) van de afdeling Burgers & Bedrijven is daarnaast gezocht naar mogelijkheden om te komen tot een administratieve lastenvermindering voor de cliënt en voor de consulente van het team WIZ. Deze mogelijkheid is o.a. gevonden in het aanvraag- en afhandelingsproces van bovenstaande minima regelingen.

¹ Het onderdeel CZM vormt geen onderdeel van dit voorstel. Het college heeft onlangs nieuw beleid over dit onderwerp vastgesteld.

² De langdurigheidstoeslag vormt geen onderdeel van dit voorstel. De datum waarop het recht op de LDT ontstaat (de peildatum) is wettelijk bepaald.

Wijziging beleid

Het beleid wijzigt op de volgende punten:

Algemeen

- De inkomensgrens voor de categoriale bijzondere bijstand is conform de aangescherpte wet op 110% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm vastgesteld;
- De ingevoerde huishoudtoets is conform de aangescherpte wet doorgevoerd in het beleid;
- De doelgroepomschrijvingen is verduidelijkt;
- De verplichting om nota's te overleggen bij de regelingen deelname maatschappelijk verkeer en vergoeding indirecte schoolkosten is geschrapt;

Deelname maatschappelijk verkeer

- De bijdrage voor de regeling Deelname maatschappelijk verkeer is vastgesteld op één bedrag per gezinslid, te weten € 100,00. Hiermee vervalt het onderscheid in een bijdrage voor een kind (was € 100,00) en meerderjarigen (was € 75,00);
- De vermogensgrens die gehanteerd wordt bij de regeling Deelname maatschappelijk verkeer wordt gelijk getrokken met de andere categoriale regelingen. Dit betekent dat het vermogen niet hoger mag zijn dan genoemd in artikel 34 lid 3 WWB (is een verruiming);

Vergoeding indirecte schoolkosten

- De inkomensgrens voor deze regeling wordt vastgesteld op 110% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm.
- De bijdrage voor de regeling vergoeding indirecte schoolkosten wordt vastgesteld op één bedrag per schoolgaand kind per schooljaar, te weten € 125,00. Hiermee vervalt het onderscheid in een bijdrage per schooljaar (was € 150,00 voor het eerste schooljaar en € 100,00 voor het daaropvolgende schooljaar);

Via systeemselecties gericht aanvraagformulieren versturen aan de doelgroep

- Via systeemselecties worden gericht aanvraagformulieren aan de doelgroep verstuurt;
- Het team WIZ treft de voorbereidingen om z.s.m. via systeemselecties gericht aanvraagformulieren aan de doelgroep te versturen;
- Het eenmalig verschuiven van de aanvraagdatum om het gericht versturen van aanvraagformulieren mogelijk te maken.

Om deze wijzigingen van kracht te laten worden heeft het college besloten de nota bijzondere bijstand van april 2006 op de volgende punten aan te passen per 1 januari 2012:

- Paragraaf 2.3 (Categoriale bijstand voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen), 3.2 (Deelname maatschappelijk verkeer) en 3.3. (Vergoeding indirecte schoolkosten) worden vervangen door de teksten onder 2.3, 3.2 en 3.3 van de bijlage en
- Paragraaf 2.2. van de nota bijzondere bijstand te laten vervallen en de tekst op te nemen onder de paragrafen 2.3 en 3.2 van de bijlage.
- Daarnaast besluit het college om eenmalig de datum waarop de aanvraag ingediend mag worden, te vervroegen.

Hiermee voldoet het beleid weer aan de wettelijke criteria en wordt de aanvraag- en afhandelingprocedure verder vereenvoudigd.

Bijlagen

Tekst Beleidsaanpassingen

BIJLAGE

Aanpassing beleidsregels Categoriele bijzondere bijstand en regeling Vergoeding indirecte schoolkosten

Categoriele bijzondere bijstand

Inleiding

In de WWB is het mogelijk om aan personen van 18 jaar en ouder, die behoren tot de doelgroep van artikel 35 lid 3 /m 6 en lid 9 WWB en die aan de overige voorwaarden voldoen om in aanmerking te komen voor bijzondere bijstand, categoriele regelingen bijzondere bijstand verstrekken. De gemeente Bergen heeft in de nota bijzondere bijstand (van 2006) nadere invulling gegeven aan artikel 35 lid 3 WWB. Dit artikel geeft het college de mogelijkheid om aan 65-plussers categoriele bijzondere bijstand te verstrekken. De uitwerking hiervan is meegenomen in de uitwerking per categoriele regeling.

Invulling gemeentelijk beleid

Personen van 18 jaar en ouder kunnen in aanmerking komen voor de volgende vormen van categoriele bijzondere bijstand:

- categoriele bijstand voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen en
- categoriele bijstand t.b.v. deelname maatschappelijk verkeer.

2.3 Categoriele bijzondere bijstand voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen

Inleiding

Er kan categoriele bijzondere bijstand worden verleend aan een persoon die behoort tot een categorie chronisch zieken of gehandicapten en die als gevolg van de chronische ziekte of handicap extra kosten maakt. Hieronder vallen ook personen met een ten laste komend kind dat chronisch ziek of gehandicapt is. Daar waar deze kinderen chronisch ziek of gehandicapt zijn, wordt de categoriele bijzondere bijstand verstrekt aan de ouder. Het is immers de ouder die zich als gevolg van de zorg voor het kind in de bijzondere omstandigheden bevindt die leiden tot noodzakelijke kosten van het bestaan waarin de algemene bijstand niet voorziet en die de aanwezige draagkracht te boven gaan.

Het ministerie van SZW heeft in februari 2004 een handreiking opgesteld waarin suggesties worden gedaan voor het afbakenen van de doelgroep en het vaststellen van de hoogte van de bijdrage. Voor wat betreft het bepalen van de doelgroep zou – mede omwille van praktische uitvoerbaarheid – uitgegaan kunnen worden van doelgroepen waarvoor al (medische) indicaties zijn gemaakt. Uit onderzoek is gebleken dat de volgende indicaties de meest voorspellende waarde hebben voor de hoogte van de ziektegerelateerde uitgaven:

- arbeidsongeschiktheid 80 tot 100%;
- langdurige thuiszorg;
- hulpmiddelen voor wonen/werk, hulpmiddelen voor vervoer, rolstoel / hulpmiddelen voor het lopen.

In de lijn van de handreiking van het ministerie van SZW heeft het college in 2006 deze doelgroepomschrijving gehanteerd en de doelgroep zelf verder uitgebreid (o.g.v. artikel 35 lid 3 WWB) met de 65 plussers.

Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg)

Sinds 1-1-2009 geldt de Wtcg. Wie chronisch ziek of gehandicapt is, heeft vaak extra kosten. De Wtcg regelt wie hiervoor een compensatie van de overheid krijgt en op welke wijze dat gebeurt.

De Wtcg vervangt de regeling buitengewone uitgaven bij de aangifte inkomstenbelasting.

De Wtcg kent:

- een algemene tegemoetkoming, welke jaarlijks automatisch wordt uitbetaald door het CAK;
- een korting op de eigen bijdrage AWBZ-zorg of Wmo;
- een nieuwe fiscale regeling voor specifieke zorgkosten;
- een compensatie voor ouderen (65-plussers) en
- een compensatie voor arbeidsongeschikten, welke jaarlijks door het UWV wordt uitgekeerd.

Daarnaast mag het college op grond van artikel 35 lid 4 WWB categoriale bijzondere bijstand verstrekken aan de doelgroep chronisch zieken en gehandicapten. Met deze beleidsregel maakt het college gebruik van deze bevoegdheid.

Doelgroep

De doelgroep is daarmee als volgt vastgesteld:

- Personen die een arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangen ter hoogte van de arbeidsongeschiktheidsklasse 80 – 100% of;
- Personen die langdurig gebruik maken van een vorm van thuiszorg of;
- Personen die een voorziening o.g.v. de Wmo ontvangen voor wonen/werken, hulpmiddelen voor vervoer, rolstoel / hulpmiddelen voor het lopen of;
- Personen die 65 jaar of ouder zijn.

Wat wordt verstaan onder 'personen die langdurig gebruik maken van een vorm van thuiszorg'?

- Hulp bij het huishouden vanuit de Wmo: minimaal één uur hulp per week voor minstens 26 weken (periodes mogen bij elkaar opgeteld worden).
- Landurige Awbz zorg: minstens 26 weken lang minimaal één uur per week AWBZ-zorg of minimaal één etmaal per week verblijf in een AWBZ-instelling.

Hiermee wordt qua definitie aansluiting gezocht bij de regeling Wtcg.

Wat wordt verstaan onder chronische ziekte¹?

Handicaps en chronische ziekten kunnen fysiek, verstandelijk of psychisch van aard zijn. In de literatuur, wetenschappelijk onderzoek en wetten zijn uiteenlopende definities te vinden van chronische ziekte en handicap. Duur, ernst en verloop zijn punten die vaak in de definities zijn opgenomen.

Als voorbeelden van chronische ziekten/aandoeningen kunnen worden genoemd: kanker, cystische fibrose, aandoeningen van de alveesklier, COPD, astma, hart- en nieraandoeningen, Parkinson, ernstige letsels, reuma, spierziekten, lymfoedeem, spierziekten, MS, reumatoide artritis, epilepsie, de ziekte van Crohn, transplantie, aandoeningen van hersenen of ruggenmerg, hiv/aids, groeisstoornissen, psychische aandoeningen, diabetes, lever- en darmziekten, migraine, hemofilie, spierdystrofie.

Voorwaarden

De voorwaarden waaraan een cliënt / het gezin moet voldoen om in aanmerking te komen voor deze regeling zijn:

- De aanvraag is schriftelijk ingediend;
- De cliënt / het gezin behoort tot de doelgroep van de regeling;
- Het gezamenlijk (huishoud)inkomen is niet hoger dan 110% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm;
- Het gezamenlijk (gezins)vermogen is niet hoger dan de van toepassing zijnde bedragen, genoemd in artikel 34 lid 3 van de WWB;
- Er wordt voldaan aan de overige voorwaarden (als geen uitsluitingsgronden, voorliggende voorzieningen, domicilie, etc.) voor het recht op bijstand conform de WWB

¹ Overgenomen uit folder 'De Wtcg wat hebt u er mee? (ministerie VWS febr. 2010)

Hoe hoog is de bijdrage?

De bijdrage bedraagt per kalenderjaar € 250,00 per huishouden.

3.2 Categorieale bijzondere bijstand deelname maatschappelijk verkeer

Inleiding

Voor de voorzieningen voor maatschappelijke participatie, zoals stadspassen, bestaat in de WWB de mogelijkheid om categorieale bijzondere bijstand te verlenen. Het gaat dan om kosten die uitsluitend betrekking mogen hebben op sociaal-culturele en sportieve activiteiten. Het college maakt op grond van artikel 35 lid 3 (65 plussers) en 5 (schoolgaande kinderen) WWB gebruik van deze bevoegdheid.

Doelgroep

Om in aanmerking te komen voor deze regeling moet de cliënt / het gezin behoren tot één van de onderstaande groepen:

- Het (eenouder)gezin met kinderen in de leeftijd van 4 jaar tot 13 jaar of;
- De cliënt / de gezinsleden van 65 jaar en ouder.

Let op: voor ouders met kinderen in de leeftijd van 13 tot 18 jaar bestaat de regeling indirecte schoolkosten. Hiermee wordt voldaan aan de wettelijke voorschriften genoemd in artikel 35 lid 5 WWB.

Voorwaarden

De voorwaarden waaraan het gezin moet voldoen om in aanmerking te komen voor deze regeling zijn:

- De aanvraag is schriftelijk ingediend;
- De aanvrager(s) behoren tot de doelgroep van de regeling;
- Het gezamenlijk (huishoud)inkomen is niet hoger dan 110% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm;
- Het gezamenlijk (gezins)vermogen is niet hoger dan de van toepassing zijnde bedragen, genoemd in artikel 34 lid 3 van de WWB;
- Er wordt voldaan aan de overige voorwaarden (als geen uitsluitingsgronden, voorliggende voorzieningen, domicilie, etc.) voor het recht op bijstand conform de WWB.

Hoe hoog is de bijdrage?

De bijdrage bedraagt per kalenderjaar € 100,00 per schoolgaand kind en

De bijdrage bedraagt per kalenderjaar € 100,00 per gezinslid van 65 jaar en ouder.

3.3 Vergoeding indirecte schoolkosten

Inleiding

Indirecte studiekosten van ten laste komende schoolgaande kinderen komen in beginsel niet voor de verlening van bijzondere bijstand in aanmerking. Deze kosten worden geacht voldaan te kunnen worden uit een inkomen ter hoogte van de bijstandsnorm voor het gezin (lees de alleenstaande ouder of het gezin).

Doelgroep

- Het (eenouder)gezin met kinderen in de leeftijd van 13 tot 18 jaar.

Voorwaarden

De voorwaarden waaraan de cliënt / het gezin moet voldoen om in aanmerking te komen voor deze regeling zijn:

- De aanvraag is schriftelijk ingediend;
- De aanvrager(s) behoren tot de doelgroep van de regeling;
- Het gezamenlijk (huishoud)inkomen is niet hoger dan 110% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm;

- Het gezamenlijk (gezins)vermogen is niet hoger dan de van toepassing zijnde bedragen, genoemd in artikel 34 lid 3 van de WWB;
- Er wordt voldaan aan de overige voorwaarden (als geen uitsluitingsgronden, voorliggende voorzieningen, domicilie, etc.) voor het recht op bijstand conform de WWB

Hoe hoog is de bijdrage?

De vergoeding bedraagt maximaal € 125,00 per schoolgaand kind per schooljaar.

Een schooljaar loopt van 1 juli tot 1 juli.